

Reiseliv er en av Norges største og viktigste næringer, både når det gjelder sysselsetting og eksport. Næringen omsetter i dag for 194 milliarder i året, har 182.000 direkte ansatte og 350 000 ansatte inkludert ringvirkninger. Reiselivet er i kraftig vekst, og prognosene indikerer at næringen vil øke med ytterligere 50 prosent frem mot 2030. Reiseliv er private eiere som skaper arbeidsplasser, skatteinntekter og verdiskaping. Den viktigste rammebetingelsen er å sørge for lyst til å være bedriftseier i Norge.

Det er all grunn til å ønske veksten i reiselivet varmt velkommen. Reiselivet gir arbeid til mange og viktige skatteinntekter til kommunene. I tillegg skaper restauranter, kaffebarer, uteliv og kulturtilbud lokalsamfunn det er godt å bo og leve i, og dermed også attraktive å besøke.

Verden er i endring og i en tid der mange kommuner er truet av fraflytting, utfordres viktige nasjonale sikkerhets- og beredskapshensyn. Reiselivet skaper aktivitet og sikrer at vi får tilflytting til viktige destinasjoner, derfor blir næringens rolle i det norske totalforsvaret stadig mer betydningsfull. Det er viktig i en tid preget av økende sikkerhetspolitisk uro. Gode rammebetingelser for reiselivet betyr arbeidsplasser, aktivitet og bolyst i hele Norge.

Reiselivet er ikke bare en sysselsettingsmotor, men trolig også den viktigste inkluderingsarenaen i arbeidslivet. Det er tverrpolitisk enighet om at norsk velferd er avhengig av at vi får flere i jobb. Da er reiselivet en viktig del av løsningen. Vi har jobber, også til dem som ikke har mye formell utdanning eller norsk som morsmål.

Dette er saker der NHO Reiseliv vil slåss for gjennomslag i stortingsperioden 2025 – 29:

1. **Sikre norsk eierskap.** Den særnorske formueskatten på arbeidene kapital må fjernes, slik at norsk eierskap ikke fortrenses til fordel for utenlandske reiselivsgiganter.
2. **Reiseliv som eksportnæring.** Gjennomføre eksportsatsingen på reiseliv med tiltakene som er foreslått i eksportstrategien inkludert støtte til markedsføring.
3. **God besøksforvaltning.** Besøksbidrag må utformes treffsikkert, og ikke ramme det vi ønsker mer av - som overnatting på hotell og camping. Norge har i snitt 45 prosent ledig overnattingskapasitet på hotell. Opplevd overturisme er i stor grad tilknyttet vekst i cruise og bobilturisme. Lokale myndigheter må derfor sette grenser i forhold til lokal tåleevne. Forsøk med besøksbidrag må unntas overnatting på hotell og innrettes mot cruise og villcamping.
4. **Innfør registreringsplikt på korttidsutleie** så kommunen får oversikt over volum av slike utleieenheter i egen kommune, og hvor stor del av det lokale utleiemarkedet dette utgjør.
5. **Sikre norsk matkultur.** Restaurantene er en viktig del av et sosialt levesett, fremmer lokale produkter og skaper mange arbeidsplasser. Serveringsmomsen må derfor settes til samme nivå som take away-momsen (15 prosent). Alkoholavgiftene må harmoniseres mot svensk nivå.
6. **Flere i jobb.** Reiselivet er en sysselsettings- og inkluderingsmotor, som kan tilby meningsfulle jobber til mange flere. NAVs ordninger må tilpasses dette. Reglene i arbeidslivet må bli mer fleksible og tilpasses at reiselivet jobber når andre har fri.
7. **Flere faglærte.** Reiselivet vil trenge mer faglært arbeidskraft i årene som kommer, ikke minst kokker og servitører. Yrkesutdanningen må styrkes, og lærlingtilskuddet prisjusteres årlig.
8. **Gjennomgå regelverket for alkoholreklame** for enklere vilkår for serveringsstedene.
9. **Sikre tilgjengeligheten.** Kollektivtransport må bli bedre tilpasset brukerne, både fastboende og tilreisende, samtidig må flybransjen i Norge ha konkurransedyktige rammebetingelser sammenliknet med våre naboland.
10. **Leiebilbransjen** må, på lik linje med leasing, få momsfristak på korttidsutleie av elbil. Bransjen må også få like regler for tilbakeføring av moms, slik som foreslått for drosje.
11. **Bedre og samordnede tilsyn.** Kontroll med reiselivet er viktig, men tilsyn må skje risikobasert og samordnet slik at belastningen på bedriftene står i forhold til gevinstene.